

Memo

Aan : Algemeen Bestuur
Van : Hildemarie Schippers, Anouk Ros en Maikel van der Hulst
Onderwerp : Update stand van zaken Weerbaarheid en Veerkracht
Datum : 24 september 2025
Bijlage(n) :

Inleiding

In beide Algemeen Besturen van afgelopen juli is er het besluit genomen om de directie crisisbeheersing de opdracht te geven om een programmaplan Weerbaarheid en Veerkracht op te stellen. De beoogde planning is om dit programmaplan ter besluitvorming voor te leggen aan beide Algemeen Besturen op 3 december a.s. In de tussentijd worden de Algemeen Besturen geïnformeerd over de voortgang op dit thema middels deze memo.

Landelijke ontwikkelingen

Het Rijk is kaderstellend voor de weerbaarheidsopgave. Op 11 juli j.l. is er een korte procesmatig voortgangsbrief verschenen (zie bijlage). Komend najaar wordt een weer een uitgebreide Kamerbrief verwacht (nog niet verschenen op moment van schrijven van deze memo). Deze brief zal naar verwachting in gaan op de wijze waarop de weerbaarheidsopgave Rijksbreed en met decentrale overheden en andere partners wordt opgepakt. Deze brief zal mogelijk dus ook richting geven aan de invulling van de weerbaarheidsopgave en het programmaplan Weerbaarheid en Veerkracht binnen de Veiligheidsregio's Gooi en Vechtstreek en Flevoland.

Een andere relevante landelijke ontwikkeling is een aangenomen Kamermotie welke de Mister oproept om een nationaal schuilruimteplan te ontwikkelen voor het einde van 2026, in samenspraak met veiligheidsregio's en gemeenten. Het Rijk laat mede naar aanleiding van deze motie door TNO een onderzoek uitvoeren naar schuilmogelijkheden in de huidige situatie bij een militaire aanval. Na afronding van dit onderzoek zal duidelijk worden hoe het Rijk met dit thema verder wil, met mogelijke consequenties voor de veiligheidsregio's.

Het Veiligheidsberaad werkt onder meer via de Bestuurlijke Tafel Weerbaarheid samen met de minister van Justitie en Veiligheid, de Minister van Defensie en de VNG samen aan het versterken van een weerbare samenleving. Zowel het Veiligheidsberaad als de VNG werken via een eigen bestuurlijke opdracht, in nauwe afstemming met elkaar. Om uitvoering te geven aan de bestuurlijke opdracht vanuit het Veiligheidsberaad is er een landelijk programma Maatschappelijke weerbaarheid gestart op 20 juni j.l. In dit programma zal o.a. worden gewerkt aan het komen tot een landelijk gezamenlijk basisniveau weerbaarheid voor de VR's, uitwerking van dreigingsscenario's en het delen van kennis.

Afgelopen periode heeft een landelijke ambtelijke projectgroep een uitwerking gemaakt van uitgangspunten voor een landelijk netwerk aan noodsteunpunten. Het landelijke netwerk noodsteunpunten zal bestaan uit lokale noodsteunpunten voor het bieden van hulp aan burgers (georganiseerd door gemeenten) en coördinatiepunten die ervoor zorgen dat de noodsteunpunten hun werk kunnen doen, georganiseerd door de veiligheidsregio's in samenspraak met partners. Enkele vereisten voor de inrichting en functionaliteit van de noodsteunpunten zijn ook in een voorstel uitgewerkt.

De VNG heeft eind augustus vanuit haar eigen bestuurlijke opdracht een handreiking gedeeld met de colleges en raden, waarin een overzicht gegeven wordt van actiepunten die op lokaal/gemeentelijk niveau opgepakt kunnen worden.

Regionale ontwikkelingen

Programma Weerbaarheid en Veerkracht

Binnen de directie crisisbeheersing wordt gewerkt aan het opstellen van een programmaplan Weerbaarheid en Veerkracht. Dit programmaplan zal worden beschreven hoe de programmastructuur wordt ingericht, hoe wordt samengewerkt met partners en aan welke thema's en activiteiten wordt gewerkt. Ook zal er een globale planning en zullen consequenties (personeel, financieel) worden geschetst. De rol van de veiligheidsregio zal primair aanjagend en ondersteunend zijn, op onderdelen ook uitvoerend. Dit wordt nog verder geconcretiseerd in afstemming met de partners.

Het programmaplan zal zich richten op activiteiten om de weerbaarheid van de samenleving (burgers, bedrijven, bezoekers) te versterken en richt zich dus met name op het externe gedeelte. Vanuit de directie crisisbeheersing vindt er tegelijkertijd nauwe afstemming plaats met de directie bedrijfsvoering over diens opdracht om de bedrijfscontinuïteit (interne weerbaarheid) te versterken door het actualiseren van een integraal bedrijfscontinuïteitsplan. De opdracht omtrent versterken bedrijfscontinuïteit wordt verderop in deze memo toegelicht. Voor beide opgaven wordt als uitgangsscenario het dreigingsscenario van landelijke stroomuitval van meer dan 72 uur gebruikt.

Om te komen tot het conceptprogrammaplan zijn de afgelopen periode gesprekken gevoerd met enkele gemeentelijke adviseurs (veiligheid/crisisbeheersing en communicatie). Doel van deze gesprekken is om de gezamenlijke opgave scherp te stellen, hoe ieders rol binnen deze opgave voorzien wordt en om input op te halen voor het proces om te komen tot een programmaplan. Naast gesprekken met de gemeenten wordt er ook afstemming gezocht met andere partners zoals de provincies, waterschappen en de GHOR. Daarnaast zijn er gesprekken gevoerd met enkele andere veiligheidsregio's, om kennis mee te delen, input op te halen en te zorgen voor interregionale afstemming over de rol en invulling m.b.t. de weerbaarheidsopgave. Zo is er uitgebreid gesproken met de Veiligheidsregio Utrecht (VRU) en wordt er waar mogelijk geput uit de beschikbare documenten van o.a. het programma veerkracht van de VRU, zodat voorkomen wordt dat we het wiel onnodig opnieuw uitvinden.

Begin september is er een online sessie georganiseerd met de gemeentelijke adviseurs (op het gebied van veiligheid/crisisbeheersing en communicatie) en andere partners. Doel van deze sessie is om het proces richting besluitvorming in het algemeen bestuur in december af te stemmen, de doelstellingen en inhoud van het conceptprogrammaplan te bespreken en af te stemmen over de samenwerking. De input die opgehaald wordt in deze sessie wordt gebruikt voor de uitwerking van het conceptprogrammaplan. Er zal daarna ook nog een schriftelijke consultatieronde plaatsvinden om de gemeentelijke adviseurs de mogelijkheid te bieden om feedback te geven op het concept programmaplan. Indien mogelijk wordt er de komende periode ook een themabijeenkomst georganiseerd met de klankbordgroep gemeenteraadsleden. Het directeurenoverleg crisisbeheersing op 17 september wordt ook meegenomen in het proces.

Het conceptprogrammaplan schetst voorlopig in ieder geval op hoofdlijnen de volgende inhoudelijke punten:

- Doelstelling weerbaarheidsopgave: "Versterken van de maatschappelijke weerbaarheid en veerkracht binnen de veiligheidsregio's Flevoland en Gooi en Vechtstreek, om maatschappelijke ontwrichting te beperken. Door in te zetten op het versterken van zelf- en samenredzaamheid, in samenwerking met gemeenten, rijk, (vitale) partners, bedrijfsleven en inwoners van de regio's."
- Om bij te dragen aan deze doelstelling richten we ons in eerste instantie op drie thema's:

- Netwerksamenwerking: versterken samenwerking tussen overheden, bedrijven en maatschappelijke organisaties in preparatie op dreigingsscenario's, om de weerbaarheid van de samenleving te versterken.
- Risicocommunicatie: Bewustwording en zelf- en samenredzaamheid van burgers, bedrijven en bezoekers in crisissituaties versterken. Hen beter informeren over het voorbereiden op crises, inclusief de nafase en het herstel. Zodat burgers, bedrijven en bezoekers weten hoe zij moeten handelen bij crises en zelf maatregelen nemen in de voorbereiding.
- Noodsteunpunten: Uitwerken en vertalen van landelijke kaders voor de inrichting van een regionaal netwerk aan noodsteunpunten, inclusief lokale noodsteunpunten en coördinatiepunten. Onder andere door het uitvoeren van één of meerdere pilots per veiligheidsregio in 2026, in samenwerking met gemeenten. De eerste voorbereidingen hierop zullen in het najaar van 2025 gestart worden. Een aantal gemeenten die interesse hebben om mee te doen aan de pilot(s) hebben zich al bij de veiligheidsregio gemeld. De veiligheidsregio zal samen met de gemeenten komen tot een plan van aanpak voor de pilots en afspraken maken met de gemeenten over de financiering van de gemeentelijke inzet op de pilots.

Gelet op de dynamiek van het thema, wordt het programmaplan op hoofdlijnen uitgewerkt en wordt er ruimte gelaten om na vaststelling van het programmaplan in december, in de uitvoering ervan aanpassingen te kunnen doen op doelstellingen en activiteiten. Landelijke ontwikkelingen op het gebied van weerbaarheid en taken die hieruit voortkomen voor de veiligheidsregio's zullen zo veel mogelijk meegenomen worden in het programmaplan Weerbaarheid en Veerkracht.

Programma Bedrijfscontinuïteit

De toenemende maatschappelijke instabiliteit vraagt om versterking van de weerbaarheid. De veiligheidsregio moet voorbereid zijn op langdurige crises, zoals een stroomuitval van 72 uur. De Rijksoverheid overweegt de veiligheidsregio als vitaal te bestempelen vanwege haar cruciale taken. Daarom is het essentieel dat ook de veiligheidsregio haar continuïteit borgt. Dit betekent dat zij te allen tijde in staat moet zijn haar taken te blijven uitvoeren, ook bij langdurige verstoringen zoals een stroomuitval van minimaal 72 uur.

Middels het opstellen van een centraal continuïteitsplan zal beschreven worden wat de voorbereidingen, maatregelen en verantwoordelijkheden zijn. Zodat de organisatie haar primaire organisatieprocessen binnen de veiligheidsregio's voldoende kunnen blijven uitvoeren in geval van (stroom)uitval die >72 uur duurt.

Het centraal continuïteitsplan richt zich op het waarborgen van de continuïteit van de crisisorganisatie, de brandweer, de bedrijfsvoering en de continuïteit van de staf S&R, A&C en het bestuur, met specifieke aandacht voor het in stand houden van kritische processen. Het centraal continuïteitsplan richt zich primair op de interne organisatie en niet op maatschappelijke weerbaarheid.

Het programma bedrijfscontinuïteit zal de volgende elementen bevatten

1. Centraal continuïteitsplan;

Een integraal plan dat beschrijft hoe de organisatie haar continuïteit waarborgt bij minimaal 72 uur stroomuitval. Inclusief technische, materiële en PIOFACH-maatregelen, met een overzicht van personele en financiële implicaties. Binnen het plan zijn de kritische (bedrijfs-)processen beschreven voor het bewaken van de continuïteit. Hoe we de processen en materieel minimaal zelfvoorzienend houden voor de duur van het scenario.

2. Beschrijven en vaststellen wat de kritische processen zijn;

Daarbij wat het minimale niveau is van de kritische processen.

3. Deelplannen per directie;

Beschrijven hoe de kritieke processen worden voortgezet bij uitval. Inclusief voorstel van beheers- en mitigerende maatregelen en financiële gevolgen.

4. Een uitgewerkt awareness programma;

T.a.v. de risico's en prioriteiten rond continuïteit van de interne organisatie.
Communicatiestrategie gericht op realiseren van bewustwording en gewenst gedrag of
handelingsperspectief op het moment dat er sprake is van een crisis die invloed heeft op de
continuïteit.